

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэрийн—комплексно гуримар

КОМИССАРНУУД ХЭРЭГТЭЙ

Партийн удирдлага дор арав зоной эдбхитэй хавьа-длагатгаар очон соомнай болохо байгаа хувилган шонд-хэлгэ үдэр эрхэ бүри үргэ-нөөр дэлгэрэ. Энэ хэргэе хүн бүхэн өөрийнөө ажал дэ-рхээ хэжэ эхилэ ёһотой гэд-нээ заабри тэн зүб. Нэн түр-үүн өөрийнөө харюусалгыо дээшлүүлэх хэрэгтэй, Бидэндэ энэ талаар дутагдалнууд үшөөл би. Хүдэлмэрэ хайжаруула-гээн урханууд элдэб суглаа-нууд дээрэ хэрэгтэй байдаг. Харин үүнэ хэв болоходоо, зарим дон гэнсал хуулбэри-лгэшдэе тү, али үгэ хаа ху-улбэрилгэлтэд мэдэлэнь бей-нэн зоноо гэмнэхэ ородог.

Кадрнуудай нэлгээн ямаршье хүдэлмэрид горитой хохидол үзүүлдэг. Миний урда тээ ма-нэй фермидэ богонихон боло-зор соо хэдэн даагшанар нэл-гэгдэлхэ байна. Мушье фер-мэ бошол даа. Колхозой хү-лбэрилгэлтэд тээрэгдэггүй байгаа юм гү, дэвгэнээр хой-но хойносоо нэлгэгдэжэ байхэ, фермын дунгууд нэлгэ хэмээ-д байгаа байхэ.

Байгша оной эхэндэ элжээ-тэ дэвгэн гаража ошоходо, хүлбэрилгэлтэд коллективтэй зүбшэн хэлсээ гэжэ шидэ-лэн байгаа. Тингээ фермэ дэвгээр нэмбэ нүлгэнэн бай-на.

Урдань би мал ажалтай хол-боогүй байхан юм. 20 жил соо механизаторууд хүдэлбээ. Нүү-лэй 4 жилдэ Н-700 тухайлж тра-ктор жолоодогдот хэм. Кабина соонь үбэлхэ дуган, тооло-шорой ороогүй, зөөлн. Хай-наар тэрэндэ хоруулагдай ба-гаа нээ, даабаригаа ядамгүйг-ээр дүүргэхээр. Гэнсал өө-рингөө түлөө харюусад, амар-шье абадаг гэжэ хэн бай.

Мүнөөшье заримдаа тра-кторта нүүгдэ, хойшоошье ха-рангүй гүйлгээд абахаа ду-рамни хүрдэг. Тод бүдүүн, нөлөөл хушэн хүн хэдээ а-жаа тинхшээ. Тинхэ тинхээрэ коммунист байхэ. Нэрээ ха-раха хэрэгтэй.

Нээ үгөөр эхэлхэд, гэнсал өөрийнөө хараа абаха сэг ха-лаа. Мүнөө мэдэлмэндэ 44 хүн хүдэлдэг. Тэрэ тоодо 12 хаа-ишад, хааини гүүртэн 4 хүр-шад, тэдэнхээ гэднэ көчөг-өрүүд, хамнабарин бүсэд хү-дэлмэрилгэлтэд би. Бүтэ өө-рини абри зантай. Тэдэн бу-хэндэ дахха хэрэгтэй.

Ажалда оромсоор бүхн юм-а хувилгажархихы оролдоо-гүйб. Ямаршье коллектив өө-ринэ оо заншалтай байдаг. Нэн түрүүн хүн бүхэндэ да-даха, нүүдэл, байдалын, арга-ба, болонхины мэдээ абаха хү-дэл.

Гэнса захиралтар мүнөө сэг-тэ юумэ хувилгажархихын хэ-сүү. Шухала шухала асуудал-нуудын хүн зоноороо хамта зүбшэн хэлсээ гурим нэбтэ-рүүлнэби. Хамтын шидэхбэ-ри хүнэй уялга, харюусалгыо улам дээшлүүлнэ ха юм.

Ажлын тоосондоо оронхой-бди. Энэ гурим ямаршье за-хиралта, хүмүүжүүлх хэмжээ-

нүүдлээ үлүүгээр журам хай-жаруула. Гарагшануудга гэн-сэ фермэе дагшье тооложо харюусха бэшэ, харин хаа-ишын, үхэршын бүхэн тооложо, мүнөөр харюусадга болоо ха юм. Алмалтын түлөө тэмсэ гэ-жэ олон үгэ хэлэлтэгүй, ашэ түһынэ булта ойлгоо.

Тинхээ экономическ арга-гаар хүлбэрилдэг гуримда орожо захалдаа, фермэе дагша мээжэ-божо асуудал-нууднаа сүүлээр, коллектив-тээ ёһотойо уадагша, ушар байдаг тухай улам үргэнээр мэдээлэх, хүнүдэй хоорондоо хй харисаха хангаха аргатай болоно буюу.

Хамтаараа харюусадга бо-лоходоо, ажалда гэгдэлхэни, журам эбдэлхэни түлөө харын дүнгөөр абаха шангайны 15—20 процент хүртээр хангабди. Ямар аргаар гаргешанууддаа хо-роохо, журам хайжаруула тух-ай дутагдалнууд урдагшын-гаа хүргэгүй олоор ородог бо-лоо. Эдэни хамтын суглэн дээрэ гү, али фермэе дээрэ дээрэ хараха үзэдо, шидэхбэ-ри абадагдн. Нүүлэй үдээ эжэлдэ хайжармаггүйгээр ханддаг нэгэ хааишанин ажалнаа сүүлсэхэ гэжэ кол-лектив шидэхэ.

Зунай бэлшээрин хаа ерэн-хэй. Энэ жолэй сагай уларил таармаггүй байна. Бэлшээрин ноогом муу. Тинхээ бүри зунай эхилхэ ноогоомоо хэр-шээ, тахатай зүйлүүдэе ха-лгуу үнэн соо элжээлээр буй-тор жолоодоогдот хэм. Кабина соонь үбэлхэ дуган, тооло-шорой ороогүй, зөөлн. Хай-наар тэрэндэ хоруулагдай ба-гаа нээ, даабаригаа ядамгүйг-ээр дүүргэхээр. Гэнсал өө-рингөө түлөө харюусад, амар-шье абадаг гэжэ хэн бай.

Мүнлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Мүнөө хааишад дүй дүр-шлэи болоо, үнээдэе ойн-хон аргаар дадаа. Хэжэй эхэн-нээ үнэгэрэн сагай дүгөөр хааишад А. А. Сизик, А. Г. Сидкин, П. А. Ошурков, Н. Н. Лизунова, В. А. Угловская гэгшэд эрхилнээ.

Хааишад соо 4 коммунист би. Партирпуг П. А. Ошур-ков, А. Г. Сидкин, М. М. Торопцев, А. Б. Бобринская, мастер-наладчик П. И. Синицын партияна бүлэгтэ ороно. Би өө-рөө 1967 онойо партиян гэр-шүү би.

Бүлгөөрөө үйлдэлхэдэ ха-баатай бүхн асуудалнуудыг ха-ржа үздэгдн. Коммунист нэн түрүүн ажалдаа жэшээ ха-руула ёһотой гэдн эрилтэ би-дэнэй урда табигдана. Эрхим дүн туйлаһан зоной дунда ма-нэй партирпуг П. А. Ошур-кова, бүлэгтэй гэгшүүн А. Г. Си-динкина гэгшэд би.

Анхарааа хандуулдаг үшөө нэгэ асуудал гэгшэд, кадрнууд олоо. Коллективтэймэй он-лоо олооо найзай хүнүүд оро-дог. Залуушуул үсөөн болоо, Найзайнхы болонон хүнүүд хү-дэлхэн зандэа. Энэ жолэй маан 16-да манай бэрхэ хааишан А. М. Богидеев пенсид үдэ-шээ хэмдн. Харин тэрэмнэй гэгшэ хадхышааа нэра хуужа шадангүй, хуушан ажалдам абатгы, гэгд, хахи-налар эрээ. Иймэ зоноо яеа арасахыш. Эдэни харааа залуушуулы-гаа нааар хүдэлхэ гэжэ оролдо-но ха юм.

Хүмүүжүүлгын үзэл суртал-тай хүдэлмэри тушаа хэдэн үгэ. Олон жил соо энэ хэрэгтэе ойн тэдэлдэ абуулаа заншл болхот тогтоо. Агитаторнууд, политинформаторнууд хэрэг-тэй юм бээ. Тэд тэдэнэй хэ-лэн хөөрлөөнүүлэтэ хүнүүд тинхышье дуратай бошэ. Кол-лектив бүхэндэ улаан булан соонь эдэнэй спигсүүд, хү-дэлмэрийн түсбэ гэгшэ мэтэ гүсэд байлг. Харин олонхи-лоо эдэ «эдбхитэй» муртэй юмэ хээгүй байха юм.

Энэжээхэ уламжалан, юу ха-рхээ хананаби гэгшэд, кол-хон партичаа организаци үзэл сурталыг нааруулышье үз-лэн олохо хэрэгтэ бүри ха-рюусалгатайгаар хандха ёһот-ой. Эдэ спигсүүд үнөөдөө хэ-рэгтэйшье болло даа. Эдбхи-тэд үсөөн болоо. Харин тэд-нэр үзэл сурталыг хүдэлмэри абуулаа доторой эдбхитэй, энэ талаар бэлтгэ шадабаритай байха ёһотой. Иймэ хүнүүдэе урдаан комиссарнууд гэгшэ нэр-дэгдтэ. Тинхээхэн мүнөөнэй үзэл сурталыг хүдэлмэрилгэ-шын нэрэ хүндэнэ хүргэгүй дэсөөдөө, тэдэнэр олонхилоо, гэнсал сарлаа эрхэлн нэрлэ-г бүлүүлэхэ шадабартаа би-н болуулахэ. Хувилган шондхэ-лгын сага имэ байдалтай эб-сэхээр бошэ. Шонэ аргаку-дые эдбхитэйгээр бэдэрхэ хэ-рэгтэй.

К. БОГИДАЕВ, Бшүүрмэй районной «Дружба» колхозой Зуун-Наринай ху хаа-ини фермэе дагша.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар ху хааха түхэрэлгэнүүдэ тодохоо аргатай болонон бай-наби.

Урид бэлдэхэй эхэ хүдэл-мэри ажуулагдаа. Зарим хаа-ишадан түрүүшээр ху хаа-гын апарлатаа дүүлхэсхэе хүдэлдэггүй. Нэн, Совет-тэ-хикүүнхээ мэргэжлэтэ, бэйшэ-нэр эржэ, бидэнтэй нүрслэл эмхидхэ.

Манай колхозой урэн гар-тай наладчик Василий. Илан-хон Перельгин фермэдэмэй үдэр, нүнигэй байсажа, ойн-хон түхэрэлгэнүүдэ тодохоо. Бэлэн болонон хонхонэ хоор үдэр соо ху хааини үээр тү-хэрэлгэнүүдэе хооноор хү-дэлгөөбди. Үнээд шуулан, нэр-хондэ дахха зэрэгтэй ха юм.

Гурбадахы үдэртөө бүлэг бу-лгээ 2—3 үнээдэе ойнхон аргаар хаажа захалбади. Хо-хоньны 5—10, мүнөө 20—30 үнээдэе хааишад апартаага-аар хаажа. Саашааа бүри олоор даалгабди. Түрүүшын үдэр-нүүдтэ фермын хаа 1 цент-нерээр унаа, харин арбаад хо-ног соо хуушан хэмээ хүргэ-дэжэ, хааинь бүри дээшлэ-нэ захалаа.

Мунлэй байгша онойо үнээ-дэ ойнхоорүүлгаламал арга-гаар хаадаг болонхойбди. Нэ-доноо ажлын аргаар бариг-дэлхэн 200 үнээдэй харуула-гдаха байра шалгалдаа юм. Тэндэ ойнхоорүүлгаламал арга

АЗУУН ЖЭЛНҮҮДТЭЙ ТЭНТЭЙ ЗАМ

ОНГОЛ эрд, мүн Совет-
сү Союз болон аха
бусад социалист оронуу
ажлаа, бүх дэлхийн
уулзалт хуудад 1921
ардчилсан төлөвлөгөө
66 жилийн ойд тэмдэглэ-
х байн. Россияд Агуух
Тингисийн социалист револю-
ционд амжилт хийн төлөвлө-
лөгөөг байн. Ох хувиалтануудай бү-
ндануудайн түүхтэй үйл хэ-
лэл элэлт тэрэнх удаа хүнд
жэлдэ аргагүй холбоотой юм.
Шадархай революци Монголийн
ийн үйлдлийн империалист
сүлжээг дараахад асарм
мэргэж, шэнэ социалист бай-
гын тэсэм нээлэн байгаа.
Мүн энэ бодолын болзол-
ор, бодолын политикс, соци-
сүлжээ-экономика болон
гүшүү байдала асарм
гүшүү, нэрлэлтүүн болоо.

Бүх дэлхий дээр, мүн Ази
түбдэ амгалан тайбан байдал
хөгжих түүхтэй тэмдэглэ-
х байн. Монгол шүхалд үүрэг
гүшүүнэ. Азийн болон Ном-
гон далайн оршомдох гүшүү-
нүүдэй хоорондох харилцаа-
нууд хэс хэсгээрхгүй, нэ-
гдэгдэ дотлоогүй тухай
конвенци зохиож батал-
х шүхал дурдхал МНР
оруулан юм. 36 найрамда-
лтай болон буу элсэж хурал-
лын талаар хэд хэдэн шүхал
документүүд, тэр тоод арга-
дуудай амгалан тайбан ажа-
лхай эрх тухай деклараци
МНР-эй үүсхэлээр баталан
агтаан байн.

1986—1990 оонудта МНР-эй
экономика болон социаль-
н хөгжилтэй элсэжээ зорил-
гонуудыг МНР-эй XIX съезд
тодорхойлж, Социалист
материалист-техника
үндэсн хуурийг байгуулах та-
лар партин програмима зо-
рилгонуудыг бэлүүлжээ. Най-
малд тайбан жэл шүхал ша-
та болоо. МНР-эй XIX съезд
тын түүхтэй шиндэхэрхүү-
дэ бодото дээрнэ бэлүүлж
талаар зохион байгуулж эдэ-
хтэй худалдмэ үргэнээр
абуулагдан.

МНР-эй социальн-экономи-
ка хөгжилтэй бүх шата-
нуудта Советсү Союзтай бо-
лон аха дүү бусад социалист
оронуудтай бүх талын харил-
цаа холбоо бэхжүүлж хараа
шугам МНР-эй шүхалд бай-
рмилдэг. Шэнэ тайбан жэлдэ
энэ талын харилцааг са-
шадар хөгжүүлжээ. 2000
он болотор хугацаада МНР-эй
болон МНР-эй хоорондо
экономика ба науно-тех-
ника хэсгээр холбоо хүг-
жээг улаан болзолор про-
граммада 1985 оной августда
гэр тавигдаа юм. МНР-эй
болон КПС-эй, МНР-эй ба
СССР-эй хоорондох аха дүү
этнон хани барисаа хүгжөө-
х гэжээ МНР-эй гададын
политикс ажал абуулгын
түлээгдэж, ажал абуулгын
байн юм, гэжээ МНР-эй
XIX съезд дээр Ж. Батмунх
мэдүүлжээ.

1987 оной июнийн 15-да
Кремль соо КПС-эй ЦК-гай
Генеральн секретарь С. Г. Гер-
басов МНР-эй ЦК-гай
Генеральн секретарь, МНР-эй
Арадай Ех хуралд Президи-
умтай Туруулгүз Ж. Батмунх
хоёр уулзаа юм. Промышлен-
носта болон худе ажилда
халтм предпринимүүд бай-
гуул, хэ, үйлдэрийн болон
науно-техника холбоо тог-
тоолгодо бүри ех анхрал
савшдаа хандуулгадга бол-
лоо гэж уулзалгада хабаа-
длашд тэмдэглэж.

Совет автономит республи-
кнүүдэй, областнүүдэй бо-
лон МНР-эй хил шадарай
эймэгүүдэй хоорондо сэхэ

Монголой Арадай Республикада социалист хани барисаата
оронуудай туһаламжаар бодхогодон заводууд болон фаб-
риканууд олон юм. Мүн мүнөөшье баригдаа байһар. Эл-
дэ ялзын эд бараа, промышленна материалнуудыс гарга-
даг олохон заводуудай дунда Совет ороной баринан заво-
дууд олоной найшаанда хүртэдэг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советсү Союзтай туһаламжаар баригдаһан
нүүнэ заводой мөргөнөө гаргадаг цех соо.
Монголпресс—ТАСС-ай фото.

АХА ДҮҮГЭЙ ТУҢАЛАМЖААР

Хонин хүргөө адуулжа
ябатар, Сажна неранай эл-
шадэ холонгын бүх үнөөр
ялархан шулуу харажархна-
даа, энэ хадаа оройнмийн
ушөө нэгэ үнэтэ шугах баялг
болон гэжэ ой ухаандашье
оруулагүй байгаа. Энэхүү га-
зарт баялгуудыс наринаар
шинжлэн совет геологүүд
төрийн Самбуевай, Галин
Шойдоговай болон буса-
дай, мэдээ «байгаль» ансам-
блин концертууд, совет Бу-
радай соёлой болон эрдэм
ухаанай ажал абуулгадгай
уулзалганууд ажилтануудай
үргэнээр юм. Промышленна
предпринимүүд институтууд
болон хуруулинүүдэй, зохио-
ны ажалтанай холбоонуудай,
соёлой эми зургануудай кол-
лективүүдэй Ивлин, Тарбага-
тайн, Увхунэй болон баргас-
танай районүүдэй хуурай
ажалтайд МНР-эй искусств-
ын, литература болон соёлой
ажал абуулгадгай олон тоо-
лоо уулзалганууд, хөөрөөл-
нүүд үргэнэгдэн байгаа. Мэ-
дээж оперно дуушад, Ур-
дадай артистэр Х. МРН-эй
гэжэ уурхайнуудыс нэгдүүлнэ,
Тэдэнэй түлээхний гол бо-
лон хамнабарин ажалтанууд-
тай шата болоо.

Олон жэлдэ Бэрх гэжэ уур-
хайда худалдаа, мүнөө най-
мал ажалтайд гараад бай-
нэ мэдээжэ горня Цэрэн-
дондог ахын эрхэ сэдхэлдэ
түрэл предпринимүүд хоодоо
татаал байдаг. Энэ тэрэй
хени нүүдэ худалда, хөрн эр-
хени түрүү залуу шатхернууд
нэгэн—тэрэнэй хуурун эс-
лэгнээ эрхэ нэрэстэй со-
тойгоор үргэлжлүүлэдэг юм.
Монголой бусад предприни-
муудад ади, жэлдэ жэлдэ
Бэрхэ худалдмэришнэй угсаа-
д олошорно.

Мүнөө руда илгэлгын комп-
лексо болон байн хуви-
лалтануудад ветеран барл-
хын эхээр барилдаг. Урдан-
даа энэ ажилтар хүндэ шэ-
шэр эрхэ байдала гол түлэ-
хүүд эхэрхэнэй түлээхнээр ажа-
лдаг байгаа. Харин мүнөө
оператор бүхн тухайн мө-
натой. Энэ дээр, дуулан,
Үйлдэрийн бусад хамна-
баринууд худалдмэришнэй газар
хойнаар түхэрэгдэнхэй. Бэлн

СССР-эй болон МНР-эй хоо-
рондох аха дүү этнон хани
барисаа, харилцаа холбоо
бэхжүүлж хэрэгтэ хубитаяа
оруулж гэжээ. Совет Бура-
дай коммунистуудэй болон
бүх ажалтайд интерна-
циональ уялган болоо.

Д. УЛЫМЖИЕВ,
түлээхнээр ажилтар,
профессор, РСФСР-эй
эрхлэй газбарта
ажал абуулга, совет-
монгол хани барисаанай
бүлэгтэй Бурадай
отделенин правленин
түрүүлэгшн орлогшо.

Мүнөө руда илгэлгын комп-
лексо болон байн хуви-
лалтануудад ветеран барл-
хын эхээр барилдаг. Урдан-
даа энэ ажилтар хүндэ шэ-
шэр эрхэ байдала гол түлэ-
хүүд эхэрхэнэй түлээхнээр ажа-
лдаг байгаа. Харин мүнөө
оператор бүхн тухайн мө-
натой. Энэ дээр, дуулан,
Үйлдэрийн бусад хамна-
баринууд худалдмэришнэй газар
хойнаар түхэрэгдэнхэй. Бэлн

УЛСЫН ХАМНАА

Улсын хамнаа, орд ха-
сугаа, эрхлэн тарва-
хтай иотатэй эрхлэн бай-
н соёлой хуульчлалдэ най-
наар нүүлгэлтэй тэмдэглэ-
х байгаа.

Американууд сооноо эгзэл
түрүүлэн, 1898 ондо Перри
хилийн байгууллага орондо
мүн тэрэ Эрхүү—Шэнэ гэжэ
түмэр элсн барихын тула
американ-орон кампани бай-
гуулах тусуудтай юм. 20 дахын
хуульчлалдэ «Сибирь болон
сүлжээ» гэжн мөмдөө мөм-
рил суглуулжа ябалан түрүү
үзэлтэй американ уран зохиол-
но, нийтин ажал абуулгаша
Джордан Кеннан 1861 ондо
верхундиде эрлэн байгаа.
Хоёр ботитой энэ ном бүхн
дэлхэйд дээр мэдээж боло-
о, ш. Зингис, Г. В. Пеле-
нов, Л. Н. Толстой, В. Г. Коро-
лев тэрнэйн үндэрөөр эг-
нэлэн байгаа. 1870, 1884, 1885
ондо уран зохиолсо Россияд
эрхэлдэ, Сибирь, Забайка-
лгар дахин аялалжа, катор-
га, сүлжлгн хизарыс шинжлэ-
гээ үргэлжлүүлэ гэжн.

1900 ондо хэлэ шинжлэдэг
американ эрдэмтэ Иеремия
Кертн Бурадай орондо байх-
даа, бурадуудай этнографиян,
ажал зохиолт талаар том ба-
ян материал суглуулж, нота-
гэй зной худалд байдалыс но-
нирхолойгоор зургаллан бай-
н. «Урда Сибирь эрхлэн ажа-
л» гэжн тэрэнэй номой табан
бүлэгнэ Забайкалда зориу-
лагдан аад, мүнөөшье удаа
шанарга алдаггүй.

Маней республикада 30-аад,
60-аад онудтаа хоёр дахн
эрлэн ССШ-гай Компартийн
хүндэтэ түрүүлэгш Гери Уин-
стон нигэжэ бэлшэн байн:
«Республика урда тэс буряад
ард ном, бэлшгүй байгаа юм.

БАТМУНХ КЕШТМАНДАЙ ХӨӨРЭЛДЭЭ

УЛААН-БААТАР. МНР-
эй ЦК-гай Генеральн секре-
тарь, МНР-эй Арадай Ех
хуралд Президиумтай Туруу-
лгүз Ж. Батмунх МНР-эй
этнон албанай хэрэгээр эн-
дэ эрэд байн НДПА-гай
ЦК-гай Политбюроной га-
шүүн, ДРА-гай Министрууд-
ай Советай Туруулгүз
С. А. Кештмандтай уулза-
жа хоорэлдэж.

НДПА-гай хүтэлбэри до-
ро бээ даан байдала,
революцион туйлалтанууд
даа хамгаалын тулөө, на-
циональ элбэрлгын полити-
ка бөөлүүлхн тулөө эрл-
хэгээр тэмсэж байн хан-
гаар хэрэгүүдэй байн ажа-
л нэгдэнэ гэжэ МНР-эй
хүтэлбэрлгшэ Мөндү-
лээ. Афганистандайд байда-
лыс политикс аргаар гу-
римшуулхын тула ДРА-гай

мүнөөнэй эрхэ байдала
НДПА-гай болон ДРА-гай
правительствн бөөлүүлдэг
ажал абуулгын гол шэглэ-
лүүдэй Мэргэжн болон,
МНР-эй ЦК-гай Полит-
бюроной гаашүүн, МНР-эй Ми-
ниструудай Советай Туруу-
лгүз Д. Содномой, С. А.
Кештмандын хоорондо эн-
дэ болонхоо хооролдонууд
улаасуудуудай бүхшүхал
абуулгунуудад МНР-эй ба
НДПА-гай, МНР-эй ба
ДРА-гай правительствн
дай хараа бололой нигтэ
нэгн байнэ баталда. Хо-
ёр оройн хараа бодол, ажал
абуулгын шэглэлүүд ядрн
да дайнай аюулнаа хун тү-
рэлтэйн аршалан абахын,
арадуудай социальн дэблэ-
тэ халханын тулөө тэмсэдэг
бүхн хүснүүдэй нанал бо-
долтой гүйсэд тудалдана гэ-
жэ хоёр тала мэдүүлэж.

Ким БОЛДОХОНОВ,
ТАСС-ай корр.
Улаан-Баатар.

